

**Przedmiotowy system oceniania
z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 6
im. T. Kościuszki
w Głogowie**

opracowała: Anna Kubaczka

Spis treści:

- I. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW
- II. POZIOMY WYMAGAŃ
- III. NARZĘDZIA POMIARU
- IV. KRYTERIA OCEN
- V. SEMESTRALNE I KOŃCOWOROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW
- VI. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH
- VII. ZASADY WSPÓŁPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA
- VIII. OGÓLNE KRYTERIA OCEN Z PRZYRODY
- IX. ANEKS

I. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW

Rozpoznaje się i ocenia osiągnięcia ucznia w zakresie:

1. Jego przyrodniczych wiadomości z danego semestru bądź roku
  - a) znajomość i rozumienie pojęć
  - b) stosowanie zdobytych wiadomości w praktyce
2. Jego umiejętności
  - a) analizowanie i interpretowanie danych
  - b) stosowanie poznanych pojęć w sytuacjach typowych i nietypowych
  - c) porównywanie, uogólnianie i wnioskowanie.
3. Posługiwanie się językiem przyrodniczym.
4. Aktywności przyrodniczej na lekcjach i w pracy poza lekcyjnej
  - a) systematyczne i samodzielne odrabianie prac domowych
  - b) udział w konkursach, itp.

II. POZIOMY WYMAGAŃ

1. WYMAGANIA PODSTAWOWE – zawierają wiadomości i umiejętności na ocenę

dopuszczającą:

- to takie kompetencje, które pozwalają uczniom:

- a) korzystać z nauczania określonego szczebla systemu szkolnego oraz kontynuować naukę na minimalnym poziomie,
- b) wykonywać proste zadania z życia codziennego stosowne do wieku,

dostateczną:

- mają elementarny charakter i

- a) są przydatne na wyższym etapie kształcenia,
- b) znajdują zastosowanie poza przedmiotem i poza szkołą,
- c) są mocno powiązane z innymi treściami
- d) są możliwe do opanowania przez przeciętnego ucznia,
- e) są to najczęściej elementy materiału nauczania wiążące się z opanowaniem wiadomości lub nabyciem umiejętności zastosowania wiadomości w sytuacjach typowych.

2. WYMAGANIA PONADPOSTAWOWE – zawierają wiadomości i umiejętności na ocenę

dobrą:

- a) obejmują czynności wspierające tematy podstawowe,
- b) pozwalają zrozumieć większość relacji między elementami treści nauczania, są to treści wprowadzane propedeutycznie, które w klasie następnej będą poszerzane i utrwalone, toteż często treści te w danej klasie w następnej zaliczane są do poziomu podstawowego,

bardzo dobrą:

- a) to umiejętności złożone, o charakterze problemowym,
- b) wykonanie odpowiednich czynności wymaga często przetwarzania wiedzy,
- c) są to umiejętności o wysokim stopniu trudności i abstrakcyjności,

celującą:

- a) nie zależą od treści poznawczych w danej klasie – wykraczają poza obowiązujący program nauczania,
- b) wymagają twórczego podejścia przez ucznia,
- c) zależą od indywidualnych zainteresowań ucznia.

III. NARZĘDZIA POMIARU

Test diagnozujący

1. Praca samodzielna ucznia na lekcji (40 min) w formie pisemnej obejmująca wiadomości i umiejętności dotyczące szerokiego zakresu materiału nauczania na danym poziomie (wrzesień, po I semestrze, na koniec roku szkolnego) - duża różnorodność zadań; oceny 1-5;
2. Testy są zapowiadane (podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiadomości);
3. Na oddzielnej lekcji następuje omówienie wyników testu;
4. Ocena z testu nie ma wpływu na ocenę semestralną ani końcowo roczną, ma jedynie znaczenie diagnostyczne – mówi nauczycielowi, z którym uczniem i nad jaką partią materiału należy jeszcze popracować;
5. Testy przechowuje nauczyciel i są do wglądu dla uczniów i ich rodziców do zakończenia zajęć w danym roku szkolnym.

Sprawdzian

1. Samodzielna, pisemna praca ucznia na lekcji (30 - 40 min) obejmująca wiedzę i umiejętności z danego działu (wąski zakres, oceny 1-5 lub 1-6)
2. Sprawdzian poprzedzony jest lekcją powtórzeniową, na której utrwalony jest zakres materiału i podane są kryteria ocen i wymagań edukacyjnych, np. zasady punktacji.
3. Sprawdzian musi być pisany przez nieobecnych uczniów w innym, uzgodnionym przez ucznia z nauczycielem, terminie.
4. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną może poprawić sprawdzian w czasie i formie uzgodnionej z nauczycielem. Uczeń poprawia pracę tylko raz, do dziennika elektronicznego wpisywana jest pierwsza ocena – a po poprawie zostaje ona zastąpiona kolejną uzyskaną oceną.
5. Jeżeli większość uczniów danej klasy otrzyma ze sprawdzianu oceny niedostateczne, uczniowie piszą sprawdzian powtórnie. Sprawdzian poprzedza powtórzenie i utrwalenie wiadomości i umiejętności, które sprawiały uczniom największe trudności.
6. Sprawdzian powinien być oceniony i omówiony w ciągu 7 dni.

7. Po sprawdzeniu i ocenieniu sprawdziany przechowuje nauczyciel i są do wglądu dla uczniów i ich rodziców do zakończenia zajęć w danym roku szkolnym.

Kartkówka

1. Samodzielna, pisemna praca ucznia na lekcji (10-15 min) obejmująca wiedzę i umiejętności w danym dziale (wąski zakres 1-3 ostatnie lekcje; oceny 1-5).
2. Kartkówki nie muszą być zapowiadane ale jak sprawdziany mogą być poprawiane.
3. Kartkówka nie musi być pisana w innym terminie przez nieobecnych uczniów.
4. Kartkówka oddawana jest na następnej lekcji przedmiotu
5. Po sprawdzeniu i ocenieniu kartkówki są oddawane uczniom.

Odpowiedź ustna

1. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia w formie ustnej odpowiedzi – w zależności od potrzeb.
2. Termin odpowiedzi nie jest podawany do wiadomości ucznia.
3. Uczeń ma czas na zastanowienie się.
4. Odpowiedź ucznia trwa około 5-10 min.
5. Nauczyciel dokonuje oceny i ją ustnie uzasadnia (ocena wpisana jest do zeszytu przedmiotowego ucznia).
6. Rodzic zobowiązany jest do podpisania oceny

Praca domowa

1. Praca ucznia wykonywana w domu.
2. Praca domowa jest obowiązkowa.
3. Uczeń nie otrzymuje oceny niedostatecznej, gdy przed lekcją zgłosił nauczycielowi, iż nie potrafił w domu sam wykonać zadanej pracy.
4. Raz w ciągu semestru można zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez konsekwencji otrzymania oceny niedostatecznej.
5. W obu powyższych przypadkach (pkt. 3, 4) uczeń ma obowiązek odrobienia pracy na najbliższą godzinę lekcyjną. Jeśli tak się nie stanie, otrzymuje ocenę niedostateczną.
6. Brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń, w którym było do zrobienia zadanie domowe jest równoznaczny z brakiem zadania domowego.
7. Brak zadania domowego odnotowywany jest w dzienniku w postaci (-), a trzykrotny brak jest równoznaczny z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
8. Prace domowe nie zawsze muszą być oceniane.
9. Prace domowe mogą być sprawdzane w następujący sposób:
  - wybiórczo na ocenę podczas lekcji, jak również po zajęciach,
  - poprzez głośne odczytanie przez ucznia,
  - wspólnie z całą klasą.

Aktywność

Za trzy plusy uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

Samodzielna praca na lekcji (indywidualna, grupowa)

Może być oceniana w skali ocen 1 – 6, w zależności od trudności postawionego zadania.

Zadania dodatkowe (referaty, prezentacje, prace długoterminowe, doświadczenia, eksperymenty, itp.)

Mogą być oceniane w skali ocen 1 – 6, w zależności od trudności postawionego zadania.

Udział w konkursach

Konkursy mają na celu motywowanie ucznia do dalszego rozwoju i stwarzają warunki do samodzielnej pracy.

Uczniowie mogą brać udział w konkursach:

1. wewnątrzszkolnych - laureaci (I, II, III miejsce) otrzymują częściową ocenę celującą.
2. zewnątrzszkolnych:
  - laureaci konkursów przyrodniczych, ekologicznych, matematyczno-przyrodniczych na szczeblu międzyszkolnym, powiatowym, wojewódzkim lub krajowym otrzymują ocenę roczną celującą,

IV. KRYTERIA OCEN

Testy, sprawdziany, kartkówki są punktowane i w zależności od zdobytych punktów wystawiona jest ocena wg poniższej skali:

% maksymalnej liczby możliwych do zdobycia punktów	ocena
0% – 35%	niedostateczny
36% – 55%	dopuszczający
56% – 75%	dostateczny
76% – 95%	dobry
96% - 100%	bardzo dobry
100% + zadanie dodatkowe	celujący

W przypadku, gdy uczeń otrzyma z pracy klasowej mniejszą niż maksymalną liczbę punktów (tzn. 100%), a rozwiąże zadanie dodatkowe lub jego część, można ustalić dla tego zadania oddzielną punktację, zsumować punkty i wystawić ocenę w skali 1-5.

W skład schematu oceny za odpowiedź ustną wchodzi:

- zawartość rzeczowa;
- argumentacja - wyrażanie sądów, ich uzasadnianie;
- posługiwanie się językiem przyrodniczym;
- sposób prezentacji - umiejętność formułowania myśli;
- zgodność z wybranym poziomem wymagań.

Ocena pracy domowej (zadania podstawowe):

- zależy od wybranego poziomu wymagań,
- każda ocena może być podwyższona w zależności od:
  - sposobu rozwiązania,
  - systematyczności,
  - estetyki.

Uczeń, który jest często nieobecny na lekcjach przyrody i nieobecności są usprawiedliwione, może uzupełnić braki w czasie wcześniej zapowiedzianej indywidualnej konsultacji z nauczycielem. Uczeń może poprawić ocenę cząstkową w terminie nie przekraczającym tygodnia.

V. SEMESTRALNE I KOŃCOWOROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW

Ocena śródroczna (roczna) jest ustalona ze wszystkich ocen cząstkowych z uwzględnieniem preferencji ocen ze sprawdzianów i kartkówek.

Ocenę semestralną (roczną) nauczyciel wystawia w terminie ustalonym przez dyrektora szkoły - przed klasyfikacją. Ocena semestralna (roczna) nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, ale przy jej wystawianiu pod uwagę będą brane również:

- postępy ucznia,
- aktywność,
- systematyczność i pilność,
- samodzielność pracy.

Ocena roczna obejmuje osiągnięcia ucznia w I i II semestrze.

O zagrożeniu oceną niedostateczną, nauczyciel informuje wychowawcę ucznia na miesiąc przed klasyfikacją. Wychowawca przekazuje pisemną informację rodzicom.

Ustalona przez nauczyciela ocena semestralna (roczna) może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu sprawdzającego (poprawkowego). Szczegółowe zasady klasyfikacji semestralnej i rocznej określone są w WSO.

VI. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH

1. Uczeń jest na bieżąco informowany o otrzymywanych ocenach.
2. Każda ocena jest jawna. Uczeń ma prawo wiedzieć za co i jaką ocenę otrzymał.
3. Informację o planowanej ocenie klasyfikacyjnej podaje się uczniowi co najmniej dwa tygodnie przed końcem semestru.
4. Informację o planowanej ocenie niedostatecznej na semestr otrzymuje uczeń i jego rodzice miesiąc przed końcem semestru.
5. Rodzice są informowani o osiągnięciach swoich dzieci podczas zebrań ogólnych, konsultacji indywidualnych, które odbywają się w terminach ustalonych przez dyrektora szkoły (wychowawcę).
6. Zarówno uczeń jak i rodzice mają prawo do obejrzenia prac pisemnych.
7. W zależności od potrzeb przeprowadzane są: rozmowy indywidualne, rozmowy telefoniczne, **wpisywane uwagi do zeszytu przedmiotowego ucznia, dziennika elektronicznego** informujące rodziców o postępach i trudnościach w nauce ich dzieci.
8. Indywidualne rozmowy nauczyciela z rodzicami w ciągu dnia pracy, mogą być przeprowadzone pod warunkiem, że nie zakłóca to organizacji pracy nauczyciela i zapewnia bezpieczeństwo uczniów, z zachowaniem prawa nauczyciela do odmówienia rodzicowi rozmowy, gdy zajdą wyżej wymienione okoliczności.

VII. ZASADY WSPÓŁPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA

1. Ustalenie wspólnie z uczniem jakie partie materiału wymagają nadrobienia.
2. Ustalenie, w jaki sposób zaległości mają zostać nadrobione:
  - a) pomoc koleżeńska,
  - b) pomoc nauczyciela,
  - c) praca własna.
3. Współpraca z pedagogiem szkolnym:
  - a) wspólne ustalanie sposobu pracy z uczniami mającymi problemy dydaktyczne i wychowawcze.

VIII. OGÓLNE KRYTERIA OCEN Z PRZYRODY

Ocena celująca - otrzymuje ją uczeń, którego wiadomości znacznie wykraczają poza program nauczania przyrody w danej klasie, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, proponuje różnorodne (nietypowe) rozwiązania zaistniałego problemu, samodzielnie jak również przy pomocy nauczyciela rozwija własne zdolności, osiąga sukcesy w konkursach przyrodniczych, ekologicznych, matematyczno-przyrodniczych na szczeblu co najmniej miejskim, powiatowym.

Ocena bardzo dobra - otrzymuje ją uczeń, który opanował materiał programowy z przyrody w danej klasie na poziomie dopełniającym, jest aktywny na lekcji, systematycznie odrabia prace domowe, sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą, rozwiązuje zadania problemowe podając różne rozwiązania, potrafi samodzielnie przeanalizować nowe wiadomości (na podstawie podręcznika) i efekty rozumowania przedstawić na forum klasy.

Ocena dobra - otrzymuje ją uczeń, który poprawnie stosuje wiadomości zdobyte na lekcji, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania, systematycznie odrabia zadania domowe, jest aktywny na lekcji.

Ocena dostateczna - otrzymuje ją uczeń, który opanował wiadomości z przyrody w danej klasie na poziomie podstawowym, niesystematycznie odrabia prace domowe, posiada luki w wiadomościach w materiale bieżącym, nie zawsze bierze aktywny udział w pracy na lekcji, rozwiązuje typowe zadania z poziomu podstawowego, przynosi na lekcje potrzebne materiały.

Ocena dopuszczająca - otrzymuje ją uczeń, który ma wyraźne braki w opanowaniu materiału programowego, ale uczestniczy w zajęciach wyrównawczych (jeśli szkoła je organizuje), nie zawsze odrabia prace domowe, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela rozwiązuje proste zadania z poziomu koniecznego.

Ocena niedostateczna - otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości, nie wykazuje zainteresowania na lekcji, nie odrabia prac domowych, nie wykazuje chęci osiągnięcia podstawowej wiedzy na zajęciach wyrównawczych, nie jest w stanie nawet z pomocą nauczyciela rozwiązać zadań wymagających elementarnych wiadomości z przyrody na poziomie danej klasy.

IX. ANEKS

DOTYCZĄCY OCENIANIA UCZNIÓW Z OPINIAMI Z PORADNI PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNEJ

Uczeń posiadający aktualną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom podanym w **rozdziale IX PSO** ma dostosowane wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, poprzez np.:

- dyslektycy mają czytaną treść zadań (jeśli o to poproszą),
- mają wybór formy odpowiedzi (pisemna, ustna)
- osoby słabo widzące mają powiększoną czcionkę, jeśli standardowa wersja sprawdzianu jest dla nich nieczytelna,
- uczniowie z zaburzeniami motoryki małej otrzymują gotowe pomoce dydaktyczne (reszta uczniów wykonuje je samodzielnie), a podczas tworzenia wypowiedzi pisemnych lub rozwiązywania zadań w czasie sprawdzianu dopuszczalne jest wydłużenie czasu pracy;
- z nadpobudliwością angażowani są do pomocy nauczycielowi (rozdają pomoce, rozwieszają plansze lub wykonują inne działania pozwalające im poruszać się podczas zajęć i nie zaburzać procesu dydaktycznego);
- z upośledzeniem intelektualnym zajmują miejsca blisko nauczyciela aby mógł on kontrolować postępy w pracy dziecka na lekcji i służyć uczniowi pomocą; nie wymaga się od nich głośnego wypowiedzania się przed całą klasą; pracują na dostosowanych do ich możliwości kartach pracy, a zadania dla nich opracowywane są z uwzględnieniem technik wykorzystujących doświadczenia osobiste i bazujących na konkretach.

Jednak uczniowie ci powinni opanować co najmniej wymagania konieczne, żeby móc kontynuować naukę w klasie programowo wyższej lub musi być zauważony postęp w wiadomościach i umiejętnościach ucznia. W przypadku tych uczniów przy ustalaniu oceny nauczyciel może brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków lekcyjnych, aktywność podczas lekcji, chęć uczestniczenia w zajęciach dodatkowych (zajęcia doskonalące).

Uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię o dostosowaniu wymagań edukacyjnych, wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, traktowani są indywidualnie (metody i formy pracy dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz predyspozycji ucznia).